

Elisabeth Møller Jensens tale i anledning af sin 60-årsfødselsdag

Taler

Elisabeth Møller Jensen
Direktør for Kvininfo

Dato

5. januar 2007

Sted

Kvininfo, København

Omstændigheder

Reception for Elisabeth Møller Jensen i anledning af hendes 60-års fødselsdag 31/12/2006.

Da jeg i begyndelsen af 1980'erne var ansat som adjunkt på Aarhus Universitet, kom jeg i en debat til at sige, at kvindeforskningen burde køre i en af de rigtig store biler i fuld fart midt på motorvejen. Ikke den mest elegante metafor, men med det billede ville jeg understrege kønnets centrale betydning for forståelsen af det moderne samfund. At kønsforholdet ikke bare er fyldt af hemmeligheder for psykologer og elskende til alle tider, men at køn også er et vidensfelt, som er eller burde stå helt centralt i fortolkningen af kultur og samfund.

Går man folk på klingen, ved de fleste godt, at det forholder sig sådan. Derfor forbliver køn også et sprængfarligt politisk emne. Det går aldrig stille af, når der lovgives om ligestilling og kønspolitik. Alligevel er den eksisterende viden om køn stadigvæk ikke rigtig trængt ind i mainstreamforskningen. Kønnets betydning er stadigvæk en velbevaret hemmelighed, som KVINFO ikke bare hver dag, men hver eneste dag, arbejder på at afsløre for en bred, interesseret offentlighed. Mellem mainstream og forandring er ledestjernen for alt, hvad vi foretager os. Vores ambition er at afsløre hemmeligheden om kønnets betydning i en langsigtet strategi, der sigter på at nå ud i alle hjørner af det danske samfund.

PENGE, PR OG PRESTIGE

Den første målsætning, jeg satte for mit arbejde på KVINFO, var at skaffe institutionen penge, pr og prestige. For uden penge, pr og prestige opnår man ikke ret meget. Men det vigtigste, jeg bragte med mig i 1990, var måske netop viljen og lysten til at dele ud af min viden om kønnets betydning. For mig

handlede det om at åbne så mange døre som muligt. Det politiske engagement har altid været en selvfølge, og derfor tog jeg som det første kontakt til en kreds af fagbevægelsens ildsjæle og fortalte dem, at de manglede viden om køn og ligestilling, og at KVINFO gerne ville stille sig til rådighed. Ligestilling skulle integreres, lød det store mantra i fagbevægelsen, men man kan jo ikke integrere en viden, der ikke findes, var min kommentar.

Fra denne første, højrøstede og meget morsomme begyndelse har der været god kontakt til fagbevægelsen, kulminerende med de tre år, hvor jeg var værtinde for FL, et fantastisk initiativ med stor gennemslagskraft. For FL står for Feministisk ledelse.

Viden om køn var og er selvfølgelig sandheder i kvindebevægelse og kvinde- og kønsforskning, men uden for de indforståede miljøer, var og er det mange steder stadigvæk en godt bevaret hemmelighed.

KVINFO – EN UAUTHORISERET TALERSTOL

Med mig til KVINFO bragte jeg projektet Nordisk Kvindelitteratur-historie, som blev en del af inspirationen bag Jytte Larsens ide om et Kvindebiografisk Leksikon, der fik en selvstændig organisation med en stor generøs bevilling fra Kulturministeriet og Carlsbergfondet. Med webudgaven er Kvindebiografisk Leksikon kommet tilbage til KVINFO som en af vores største succes'er overhovedet. Mit yndlingseksempel er interessen for Kirsten Walthers biografi. Hver gang fjernsynet genudsender en af de mange Olsen Banden-film, er der rigtig mange, der lige skal opfriske deres viden om Yvonne. For mig et godt eksempel på, hvor langt Kvindebiografisk Leksikon kommer ud.

KVINFO var med sine 5 årsværk og sine 2 millioner om året ikke særlig stor i 1990, men Nynne Koch havde for længst gjort KVINFO til en slags uautoriseret talerstol, hvorfra der kunne sendes beskeder ud i mange retninger. Og placeringen midt i den kulturelle offentlighed var den helt rigtige set ud fra det, jeg gerne ville med institutionen. Den første sommer brugte jeg til at læse mig igennem samtlige skriftlige kilder fra institutionens lange historie, der går helt tilbage til 1964.

Ideen til KVINFO fødes nemlig med Det kongelige Biblioteks nej tak til at huse Dansk Kvindesamfunds Arkiv, der i stedet gik til Statsbiblioteket, og som siden

blev grundlag for Kvindehistorisk Samling. Der går frasagn over Nynnes performance i den forbindelse, og det var formentlig som trøstepræmie, hun fik lov til at bruge sine berømte 10 minutter om dagen til at udarbejde den specialregistrering af kvinderelevant litteratur på Det Kongelige Bibliotek, der blev begyndelsen til KVINFO.

KETCHUPEFFEKTEN

I min sommerlæsning i 1990 noterede jeg mig et hav af ideer, som bare ventede på at blive realiseret. Med få, spredte bevillinger og midlertidig arbejdskraft var der allerede forsøgt etableret en ekspertdatabase. En indlysende god ide, som ville koste 1 million at realisere. Det tog mig tre år at skaffe den første million.

I dag er ekspertdatabase senest videreudviklet sammen med Dansk Industri til Women on Board, der skal sikre flere kvinder i bestyrelser, og i øjeblikket udvikles den som et selvstændigt software beregnet til interesserede institutioner i Mellemøsten, som KVINFO samarbejder med i Det Arabiske Initiativ. *Who is she in Jordan* bliver den første af slagsen.

Gennembruddet i finansieringen var i sin tid en henvendelse fra det tidligere Polinfo, i dag Infomedia, hvor databasen stadig er tilgængelig. Det var *learning by doing*. Hvad jeg har lært om at skaffe penge, stammer fra de tre lange år, det tog at sælge ideen til de rigtige.

I tilbageblikket er der tale om en ketchup-effekt. Man trykker og trykker på flasken, men intet sker. Pludselig går der hul, så drypper det lidt, og så til sidst kommer det hele på en gang. I dag lykkes det at realisere det meste af det, vi sætter os for. Poul (Bache), som jeg er gift med, siger, at det minder ham om en af de tidlige historier i Anders And. Også onkel Joachims første million var hårdt arbejde. Resten kom af sig selv. Men man skal lige huske, at det er resultater, som vi har arbejdet meget hårdt for. Onkel Joachim og KVINFO! En årelang proces.

RELANCERING AF FEMINISMEN

Inspirationen til Kvindeligt Selskab, der de første 10 år var støtteforening for KVINFO, men nu en selvstændig del af en ung kvindebevægelse, stammer oprindeligt også fra min første sommerlæsning.

Ideen om en tænketank eller en støtteforening dukkede op af papirerne mange gange undervejs, og jeg tog straks initiativ til den måske mest afgørende fornyelse af KVINFO, som er sket i min tid. Med Kvindeligt Selskab fandt der et lykkeligt generationsskifte sted. Jeg ville relancere feminismen og give den kvindepolitiske bevidsthed videre til en ny generation. Jette Lykke, som jeg ansatte til opgaven, havde til mine ideer en standardbemærkning, der lød som følger: "Hvis du gerne vil have unge kvinder med, så ...".

Jeg lærte ufattelig meget af de unge og yngre talentfulde kvinder, som kom med en helt anden erfaring og en anden tilgang. Ikke mindst en viden om medier, der slog igennem med Kvindeligt Selskabs bidrag til eventkulturen med relanceringen af 8. marts som gallashow i Cirkusbygningen 1993. Med oplæsning af Suzanne Brøgger, tale af kulturminister Jytte Hilden, dialog mellem koryfæer som Lilian Knudsen, formand for KAD, og Lisbeth Knudsen, næstformand for HK, champagne og laksefarvede kondomer til alle, en flyvende lænestol i en Kirsten Delholm-performance og satellitinterview af Ritt Bjerregaard fra den amerikanske ambassade med en republikansk kvindelig senator om kvinders politiske indflydelse, blev der skabt en uforglemmelig engangsoplevelse, der bekræftede mig i, at vi havde fat i den lange ende. Det var mageløst. Medieomtalen var enorm.

Til stiftelsesfesten i Det Kongelige Biblioteks Have sommeren 1991 med flere end 1000 deltagere, havde jeg for første gang i mit liv skrevet en pressemeddelelse. Det var næsten magisk at opleve, hvordan mine egne ord som et ekko blev smidt tilbage fra aviser, radio og tv i en uendelighed. "70'er-feminismen er død, 80'er-trætheden er overstået" lød det igen og igen. Jeg kan personligt godt forstå, at journalistikken kan føre til overmod og selvovervurdering, og havde jeg ikke været så heldig at møde en af mine gamle journalistveninder i Brugsen i Nordre Frihavsgade umiddelbart før, jeg skulle i direkte radio for første gang, så var det måske gået virkelig galt.

Det er her, Fætter Højben-effekten kommer ind i billedet. Til min store undren var Ann-Jette (Schou) fuldstændig forfærdet over min naivitet. Havde jeg virkelig tænkt mig at stille op til et direkte nyhedsindslag i Radioavisen uden videre? Jeg lovede at ringe til hende, når vi kom tilbage fra Brugsen, og så gav hun mig et grundkursus, som jeg har haft glæde af lige siden. Hun hersede med mig i en uendelighed, forekom det mig. For jeg kunne jo ikke svare kort og klart,

som der var behov for: “Hvad er det, du vil? Hvorfor vil du det? Og hvad skal lytterne bruge det til?” Det var de enkle, men afgørende spørgsmål, som vi øvede og øvede med at besvare, indtil hun var tilfreds. Det er den medietræning, jeg har fået. Men den var god, og den virker stadigvæk.

GLOBALISERING, NETVÆRK OG WEBUDVIKLING

Det KVINFO, jeg overtog ledelsen af i 1990, var allerede dengang en avantgardeinstitution. Ikke mindst var der satset på at udvikle et tidssvarende specialbibliotek, som var stolt over at være med i det landsdækkende bibliotekssystem, der dengang hed Alba, senere Rex. Vi boede fortsat i Nyhavn, da KVINFO fik sin første hjemmeside i 1995, hvor Fætter Højben slog til igen. For kort tid efter at vores enkle hjemmeside var gået i luften, lå den som den tredje mest besøgte i Kulturnet Danmark i skarp konkurrence med de store statsinstitutioner.

Umiddelbart fattede jeg ikke et lod, og det gjorde daværende ansvarlige kontorchef i Kulturministeriet heller ikke. “Mon ikke de kommer efter noget andet,” spurgte han forblømt. “Mon ikke, de tror det er porno,” sagde han rent ud, da jeg stadig ikke fattede pointen. Jeg var glad for at kunne gå tilbage efter en systematisk research og fortælle, at “nej, det troede de mange besøgende ikke.”

Der måtte findes en anden forklaring. Der er nemlig viden, der bedst finder sin målgruppe på internettet, og dertil er behovet for viden om køn kolossalt stort, fordi køn er et omdrejningspunkt for store forandringer i det enkelte menneskes liv og i det fælles liv. Det, vi også kalder modernitet. Derfor er behovet for viden, fortolkning, forklaring utrolig stort. Da vi med den historie fandt ud af, at brugerne via internettet finder frem til os af sig selv, var der ingen vej tilbage.

Biblioteket blev digitaliseret, Forum omlagt til webtidsskrift, ekspertdatabasen omlagt til internettet, samarbejdet med Statsbiblioteket om digital formidling af den kvindehistoriske kulturarv påbegyndt, og kvininfo.dk udviklet til et interaktivt supersite. Flagskibet er indtil videre Kvindebiografisk Leksikon, men flere nye, store projekter er undervejs. Det er IT, der har gjort KVINFO landsdækkende, og som har udviklet institutionen indadtil med vidensdeling og samarbejde på tværs. Selvfølgelig var det en stor inspiration, at KVINFO fik ansvaret for udviklingen af Kulturnet Danmark, Kulturministeriets fælles indgang til dansk kultur på internettet. Og flytningen til nye, tidssvarende

lokaler i Fiskeriet har i sig selv været en forudsætning. Så tak Erland (Kolding) for den invitation og for det gode samarbejde med Det Kongelige Bibliotek og tak til vore naboinstitutioner, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Dansk Folkemindesamling.

Hvor netværk og webudvikling er de to store overskrifter over KVINFOs udvikling op gennem 90'erne, er globalisering den tredje store overskrift, som igen har skabt en helt ny institution de sidste 5-6 år.

ET KVINFO I FARVER

Med KVINFOs mentornetværk på mere end 2200 deltagere har vi med afdelinger ved Kvindemuseet i Århus, Vindrosen i Esbjerg og Voldmosesekretariatet i Odense udviklet et netværk, som ved at fokusere på det positive, det ligeværdige og det individuelle skaber resultater hver eneste dag.

KVINFOs mentornetværk matcher flygtninge/indvandrerkvinder med kvinder på det danske arbejdsmarked. Vi åbner døre og viser vej ind i det danske samfund ved at tage udgangspunkt i den enkelte kvindes faglighed, hendes ønsker og behov. En enkel ide, men en ganske stor udfordring. Mentorere meldte sig fra dag et af sig selv. Da netværket i oktober 2004 fik både Alt for Damernes kvindepris og Integrationsprisen for det offentlige arbejdsmarked, blev det en udfordring i sig selv at håndtere den lange venteliste.

I dag glæder vi os over et KVINFO i farver. En daglig inspiration, der har ført andre integrationsprojekter med sig i en nyoprettet afdeling for køn og etnicitet.

Mentornetværket er netop gået i gang med en ny treårig bevilling fra Integrationsministeriet, BG Fonden har givet os mulighed for at udbygge mentornetværket med undervisning af mentorerne, og senest har vi skrevet kontrakt med Udenrigsministeriet om flere projekter i Mellemøsten. Foreløbigt bilaterale projekter om ligestilling i Jordan og Marokko, men sammen med Folkekirkens Nødhjælp arbejder vi på et forslag om et regionalt program for ligestilling i hele Mellemøsten.

Jeg tror, det må være fremgået, hvorfor jeg har besluttet mig til at blive, hvor jeg er, mit arbejdsliv ud. Jeg kan ikke forestille mig noget vigtigere eller sjovere arbejde. Som chef kan man imidlertid være nok så dygtig og nok så heldig

undervejs, men alene kan man intet udrette. Der har været mange glæder undervejs, men den største har uden tvivl været det daglige samarbejde med en hel række af begavede, morsomme, ambitiøse, udfordrende og kreative medarbejdere. Jeg vil tillade mig at nævne nogle enkelte helt uomgængelige af de mange, som har løftet og båret.

TAK

For hvad var KVINFO, og HVEM var JEG, uden Jytte Larsen, som sammen med Nynne Koch byggede biblioteket op, som var hovedredaktør af Kvindebiografisk Leksikon, og som i dag bruger sin skarpe hjerne og sin kolossale viden i et stort forskningsprojekt om Dansk Ligestillingshistorie, finansieret af Kulturministeriets Forskningsfond og Carlsbergfondet i fællesskab.

Jytte Nielsen, der for mere end tyve år siden blev ansat som knalddygtig studentermedhjælp og knivskarp organisator på Nordisk Kvindelitteraturhistorie, flyttede med ind på KVINFO, hvor hun skrev speciale, mens hun professionaliserede sekretariatet, blev forskningsbibliotekar, overtog ledelsen af biblioteket og samtidig er den, der i dag står for udvikling af de store digitale formidlingsprojekter på det kvindehistoriske site.

Annette Nielsen, der blev ansat til at udvikle ekspertdatabasen, som stod i spidsen for omlægning af Forum til webtidsskrift, udviklede kvininfo.dk og senest det engelske website.

Gunhild Riske, der fik ideen til KVINFOs mentornetværk og som journalist og antropolog var faglig hovedkraft i den første afgørende periode, Katarina Blomqvist der som et multitalent senest har kastet sig ind i Det Arabiske Initiativ, Line Holst, som har stået for de store kulturmanifestationer som fejring af KVINFOs 40 års-jubilæum, og til daglig er kompetent redaktør af Ekspertdatabasen, Anita Frank Goth der hver dag som redaktør af kvininfo.dk udvikler køn til et journalistisk stofområde, Elisabeth Andersen, der var med til at opbygge Danske Kvinders Fotoarkiv, som var kreativ billedredaktør på Nordisk Kvindelitteraturhistorie og kom tilbage som initiativtager til Den usynlige succes og nu er i gang med efterfølgeren Nye mænd i Danmark. Güzel Turan, som både var hjerne og fixer bag vores store conference om *Kvinder i Mellemøsten* og nu er ansat på Mentornetværket. For ikke at tale om

sekretariatschef Jette Madsen, der blev ansat som ansvarlig for økonomi og administration, men som samler det ene store it-projekt efter det andet under sin ledelse i samarbejde med Maria Elskjær, KVINFOs uovertrufne layouter og den geniale webudvikler Michael Mortensen fra Ciber.

Der er mange, jeg skylder en endog meget stor tak. Ikke mindst alle jer, der uden offentlig bevågenhed løfter og bærer den daglige drift i reception, sekretariat, bibliotek, mentornetværk og mellemøstarbejdet.

Tak også for den store tillid fra bestyrelsen gennem årene. De første år, hvor Kvindeligt Selskab var med til at sætte KVINFO ind i tiden, var det ikke altid let. Men gennem alle årene har jeg haft utrolig gode folk i ledelsen af KVINFOs bestyrelse, faglige kapaciteter, der med stort engagement har bakket op og været bundloyale over for institutionen og over for mig personligt. I dag står Inge Henningsen i spidsen, og før hende over de lange stræk, Lone Hansen og Mette Kunøe.

Stor tak for med- og modspil fra Kulturministeriet, men også Ligestillingsministeriet, Integrationsministeriet, Undervisningsministeriet og Udenrigsministeriet er vi stor tak skyldige. Tak til Carlsbergfondet, Oakfoundation, Nykredit og senest BG Fonden. Det har været en fornøjelse at forsøge at leve op til jeres store tillid.

Tak til alle venner og samarbejdspartnere. Tak også til fjenderne, ingen nævnt ingen glemt, for uden jer blev det alt for kedeligt.

Som et særligt fødselsdagsønske vil jeg håbe for enhver, at det vil lykkes at forfølge drømmen om et lystbetonet arbejde. Undgå de chefer, der ikke kan se jeres talent, og vær ikke bange for at tage ledelsen, hvis I får chancen. Ansvar er bedre end sit rygte, og ledelse sjovere end man skulle tro. Og som Suste Bonnén skrev i et fødselsdagskort, har de uret alle dem, der bildte os ind, at det er trist at være kvinde og halvgammel. Så glæd jer eller nyd det. Det gør jeg.

Og med disse ord vil jeg ønske alle et godt nytår, takke jer for at I er kommet, og håbe vi må få en rigtig festlig dag i hinandens gode selskab.

Lad os udbringe et skål for det nye år, som også er mit nye år, og for KVINFO.

Kilde

www.kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Festtale, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/elisabeth-moeller-jensens-tale-ved-foedselsdagsreception-2007>